

Pere Estelrich

Assaborir el silenci

Hi ha *westerns*, la majoria, que basen la seva història en conflictes entre diferents bandes, la qual cosa fa que l'acció sigui el motor que mou el film. Els *westerns* en tenen, d'acció. Alguns a més ens conten històries d'amistats ben enteses i, fins i tot, alguns contenen, de forma paral·lela a aquesta acció, alguna història d'amor curiosa i entranyable. Vull dir, amb tot això, que el *western* permet de tot i molt. Des de l'aventura més trepidant fins a la lírica més profunda.

Però pocs *westerns* basen la seva mestria en els diàlegs. I menys encara en els silencis entremig dels diàlegs.

Assaborir el silenci, va escriure el sempre recordat (i ara més que mai) Martí i Pol, assaborir el silenci és una molt discreta forma d'estimar.

El silenci: no dir res i dir-ho tot a l'hora.

Callar per fer un discurs sense paraules: heus aquí la genialitat que pocs aconseguixen.

John Ford és un d'aquests elegits, un mestre tocat per la màgia de saber convertir els silencis en obres d'art.

He tornat a visionar *L'home que matà Liberty Valance*. Pura delícia. Una història de venjances, aventures, amistats i amor, molt d'amor. Una història en la qual l'acció (que hi és, en efecte) cedeix protagonisme a la paraula. I més que a la paraula, al silenci. Bona quantitat de silencis que diuen molt, que parlen per si mateixos.

Sí, a *L'home que matà Liberty Valance*, podem assaborir els silencis com poques vegades en el cinema. Ford ho sap fer i ens suggereix molt a través de les mirades. Perquè aquest film tendre i profund és un estudi de les mirades. Els personatges (i pensem que estam davant d'una obra coral, amb molts de personatges i cap d'ells prescindible) es miren; callen i es miren. Sense dir res, només amb el gest, amb l'expressió de la cara podem entendre el que pensem i senten.

I això és possible gràcies a un magnífic saber fer dels actors. Tots ells haurien passat a la història del cinema només amb la seva participació en aquest títol. Lee Marvin és qui és

SESENTA
PELÍCULA

en bona part gràcies a haver estat Liberty Valance. I la Miles, què me'n deis de la Miles? La seva feina està al nivell de la de *Falso Culpable*: superba. I fins i tot la de Lee Van Cle-

ef, que sembla irrellevant ho fa també de primera.

Actors, una bellíssima història, un director de referència..., i el silenci, sobretot el silenci. ■